

Evigheten och en dag av Theo Angelopoulos

Denna lågmälda och på samma gång djupt skakande film, handlar om en mans farväl till livet. Vi får följa Alexander på hans resa – denna förmodade sista dag i livet – en resa som bär på ett vittnesdokument av Balkans kris och obönhörliga grymhet, som skildras i ett möte med en hemlös albansk pojke av grekisk härkomst – men som också är en inre uppgörelse med det egna främlingskapet. Mannens värld är sluten; hans enda kontakt med omvärlden är mannen i huset mitt emot, "som svarar med samma musik som jag själv", barndomshemmet som säljs och rivs samt dottern som är sliten i lojalitet mellan sin man och sin far. Alexanders avskedstagande, som är en genomresa i tiden via de minnen som han uppsöker och som hemsöker honom, kantas av hans egen oförmåga och vilsenhet. Sedan hans älskade hustru Anna dog har han ägnat sitt liv åt att slutföra en 1800-tals poets ofullbordat verk. Men utan tillgång till sina egna minnesbilder, sina egna ord blir verket oavslutat, precis som livet självt bär spår av.

Filmen handlar om människans erövrande av ett eget språk – det inre modersmålet- för att kunna sörja och för, som den lille pojken, kunna gå vidare. För att drömmar och längtan ska kunna få fäste i en - drömmar som kan hjälpa en att uthärda och skapa en mening i tillvaron och överbrygga klyftan mellan "smärta och begär" som Alexander så klartänkt uppger till sin mor att han har varit fångad i, krävs ett återupplevande av det som gått förlorat eller med Alexanders ord: "rädda glömda ord från tystnaden". I filmens gestalt tar detta avstamp i ett djupt förtroende. Alexander kan sörja sin svunna barndom via den ånyo väckta kärleken till hustrun. Pojken kan hysa tillit till att där finns en länk till den sk "stora världen" förborgat i hans förtroende till den äldre kamraten Selim, som hjälpte honom att överleva flykten över minfält. Övergången från generation till generation- det som kan skapas utöver det rent personliga och unikt enskilda och bibehålla en

varaktighet över tid skildras i en djup lekande form – i samlandet av ord, byte och utbyte av ord. Selim gav pojken hopp genom att prata med pojkarna om de stora hamnarna, om den värld som ligger utanför de själva. "Med ord kan jag hämta dig tillbaka, med ord kan jag hämta dig tillbaka och du är här" säger Alexander till Anna inom sig själv, när han står inför att skiljas från livet. Bättre kan man inte uttrycka kraften i det som är det bärande i en psykoanalytisk process- att finna förbindelsen med de egna orden för att hämta tillbaka kontakten med sitt inre. För att denna process ska kunna komma till stånd måste där finnas ett utrymme för fantasier och drömmar. Tillgängligheten till det skapade ordet, det som bär vidare, går via det som ännu inte är format, som mötet mellan den föräldralösa pojken och Alexander – ett möte som ingen av dem visste utgången av. Att helt enkelt tillåta sig vara med om det okända genom att avstå från att "veta och istället göra sig en bild".